

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Distinctio trigesimanona.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

mere, & istud est paruipendendum, tum quia noceret bono communi: daretur enim malis occasio rapiendi aliena, tum quia noceret rapientibus qui iniuste rapiendo vel retinendo alienum peccarent. Vnde Greg. dicit in moralibus, loquens de rapientibus aliena: Quidam seruata æquitate prohibendi sunt non sola cura ne nosstra subtrahatur, sed ne rapientes non sua semetipsum perdant. Aut scandalum oritur ex ignorantia quod dicitur scandalum pusillorum, & propter illud dimitrenda sunt temporalia ad tempus quousque sedetur scandalum per admonitionem, vel per aliquem alium modum: si autem post sufficientem admonitionem & sufficientem instructionem scandalum non sedatur, perfectionis est sua dimittere, sed non necessitatis, & quandoque non est perfectionis, cum credatur quod repetendo quod alius iniuste detinet, vel negando quod iniuste perit, ille dirigatur ad cognitionem veritatis.

7 Quæ autem sunt indifferentia, sicut comedere carnes vel abstinere omnino dimittenda sunt quando durat scandalum pusillorum. Vnde Aug. dicit in libro de sermone domini in monte: Dandum est quod nec tibi nec alteri noceat, & cum negaueris quod petit, indicanda est eius iustitia, & melius ei aliquid dabis cum petentem iniuste, contemneris. Apostolus autem qui videtur dicere, 1. Cor. 8. quod repetere sua in iudicio sit delictum, loquitur in casu in quo fideles de nouo conuersi ad fidem, trahebant se ad iudicia infidelium, quod erat in periculo subuersionis fidei, pro eo quod partes litigantes quaerunt fauorem iudicis, & dominus (qui dicit Mat. 7. Et qui vult tecum in iudicio contendere, & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium) loquitur de consilio: vel si sit præceptum, intelligendum est, vt Aug. dicit, secundum præparationem animi, vt scilicet homo paratus sit talia facere, si hoc expediat promotioni fidei, & bonorum morum.

8 AD primum arg. dicendum quod in veritate vitæ, doctrinæ, & iustitiæ non solum comprehenditur illud quod est de necessitate salutis, sed etiam id per quod perfectius peruenitur ad salutem, vt consilia & elemosynæ, vnde hæc non sunt propter scandalum etiam pusillorum simpliciter omittenda, sed occultanda vel differenda ad tempus quousque scandalum sedetur, vel per legitimam admonitionem sedari debeat: in casu autem in quo elemosyna esset de necessitate danda propter extremam indigentiam pauperis vel ingressus religionis deberet totaliter impediri, nõ debet elemosyna vel ingressus religionis differri.

9 Ad secundum dicendum quod doctrina spiritualis cum sit genus elemosynæ quæ est opus misericordiæ ad subleuandam miseriam alterius nõ est dimittenda quando creditur quod ex ea sequatur spiritualis profectus: si autem ex ea non sequatur spiritualis profectus, sed irritatio audientis iam nõ est bonum spirituale. Et ideo si tunc omittitur propter scandalum audientis, nõ omittitur aliquid quod pro tunc habeat rationem boni spiritualis. Similiter dicendum est de correctione fraterna quæ ordinatur ad emendationem fratris, quæ si ex correctione non sequatur, sed potius frater scandalizetur, dimittere eam non est dimittere aliquid bonum spirituale. Eodem modo dicendum est de punitione peccatorum, quia pœnæ cum sint medicina ad cohibendum peccata in tantum habent rationem boni spiritualis, inquantum per eas peccata cohibentur. Si autem per infirmitatem pœnarum maiora peccata sequantur, tunc punitio nõ erit bona, nec continebitur sub iustitia & in hoc casu loquitur Aug. quando, s. ex excõmunicacione oritur periculum schismatis, tunc enim excõmunicacionem ferre non pertinet ad veritatem iustitiæ.

Sententia huius distinctionis, XXXIX.
in generali & speciali.

Post hæc de dispari cultu, Superius determinauit Magister de impedimentis matrimonii quæ faciunt personam simpliciter illegitimam respectu cuiuslibet personæ: hic autem determinat de impedimentis quæ faciunt eam illegitimam respectu aliquarum personarum. Et diuiditur in duas. Primum determinat de disparitate cultus. Secundum de cognatione vel propinquitate. Secunda. 40. di. nunc sequitur de cognatione. Prima est principalis lectionis, & diuiditur in duas. Primum determinat de matrimonio quod

est in disparitate cultus, s. infidelis ad fidelem. Secundum de matrimonio quod est inter fideles ibi, sunt tamen nonnulli. Primum ostendit quod fidelis cum infideli nõ possit contrahere matrimonium. Secundum ponit quandam obiectionem & soluit, ex cuius solutione declaratur, an duorum infidelium matrimonio coniunctorum vnus ad fidem conuersus possit relinquere non conuersum. Tertium inquitur verum propter alia peccata possit vxor dimitti. Secunda ibi, Si autem queris. Tertia ibi, Hic queritur. Prima habet tres partes. Primum enim proponit intentum. Secundum obicit in contrarium ibi, Huic videtur obuiare. Tertium soluit ibi, Sed aliud hic esse, aliud illud. Tertia pars principalis habet tres. Primum enim mouet quæstionem intentam, & obicit ad aliam partem. Secundum obicit in contrarium ibi, sed contra Ambrosium. Tertium soluit ibi, attende, &c. Et hæc in generali.

2 IN speciali autem proponit primum Magister quod disparitas cultus impedit matrimonium. Et hoc probat testimonio velle. & nõ. sed opponitur in contrarium per autoritatem Apostoli qui dicit quod fidelis non debet vxorem infidelem dimittere si illa velit cum eo manere. Et respondet quod Apostolus loquitur quando vterque in infidelitate sunt conuersi, & alter eorum ad fidem conuertitur, tunc enim potest fidelis infidelem dimittere propter fornicationem spiritualem infidelitatis, vel potest eam retinere pro spe conuersionis, & hoc Apostolus consuluit. Deinde querit verum propter alia crimina vir possit vxorem dimittere. Et respondet quod sic, & specialiter quod matrimonium sic contrahitur quod aliqua peccata condicio interponitur. Deinde querit verum si fidelis vxorem infidelem dimittit, vel dimittatur ab ea possit aliam ducere. Et arguit pro & contra. In fine dicit & respondet quod si dimittit infidelem volentem cohabitare, ea viuente aliam vxorem ducere non potest. Si verò dimittatur ab infideli potest. In fine dicit quod quidam inter infideles dicunt non esse matrimonium legitimum, quia quod non est ex fide peccatum est, nec est rationi consonum, nec pudicitia, & ideo solui potest. Et respondet quod matrimonium est legitimum, sed in tantum est legitimum, quia nõ habet fundamentum fidei, nec dicitur esse pudicum, quia nõ habet bona matrimonii perfectæ, & in hoc terminatur, &c.

QUESTIO PRIMA.

Verum fidelis possit contrahere matrimonium cum infideli.

Circa distinctionem istam primum queritur, verum fidelis possit contrahere matrimonium cum infideli. Et arguitur quod sic: quia duo mala magis impediunt bonum quam vnum, sed quado vterque est infidelis sunt duo mala & tamen non impeditur matrimonium, ergo fortiori ratione quando alter est fidelis, cum sit tibi tantum vnum malum.

2 Item sicut est disparitas cultus inter fidelem & infidelem, ita inter Christianum & hæreticum, & inter duos infideles diuersorum rituum, sicut Iudæum & Paganum, sed inter fidelem & hæreticum, similiter inter duos infideles disparis cultus potest esse matrimonium, ergo inter fidelem & infidelem.

3 Irè Ioseph contraxit cum Ægyptia, vt habetur Gen. 45. & Moyse cum Æthiopia, vt innuitur Num. 12. & Hester cum Assuero, vt habetur Hester. 2. Lex etiam dicit Deut. si ingressus ad pugnam videris mulierem pulchram in medio captiuorum & adamaueris eam, introies ad eam, dormiesque cum ea, & erit tibi vxor, sed in omnibus his erat matrimonium infidelis cum fidele, ergo &c.

4 IN contrarium est quod dicit Apostolus, 1. Cor. 7. cui vult nubat tantum in domino, hoc est cum fidele.

5 Item Deut. 7. non inibis cum eis sœdus, nec sociabis cum eis coniugia. Esdras etiam separauit matrimonia Iudæorum cum alienigenis inita Esdræ. 8. ergo nullum est matrimonium fidelis cum infideli.

6 RESPONSIO. Videnda sunt duo. Primum est, an inter duos infideles sit matrimonium verum. Secundum est, an possit esse inter fidelem & infidelem.

7 Quantum ad primum dicendum quod inter duos infideles potest esse verum matrimonium dummodo contrahant

trahant in gradu nō prohibito iure naturali vel diuino. Cuius ratio est, quia matrimonium cum sit de iure naturali omnibus est licitum quibus non est prohibitiū, sed nulla prohibitio arctat infideles quin possint ad inuicem contrahere, non enim inuenitur circa hoc prohibitio iuris naturalis, sed potius cōcessio: quia ius naturale omnes communiter respicit, nec iuris diuini, cum hoc nunquā legatur nec ecclesia potest eis hoc inhihere cum ad eā non pertineat de his quæ foris sunt iudicare, ergo inter infideles potest esse legitimum matrimonium: ad hoc etiam adducuntur multæ autoritates euangelii & Apostoli, & 18. q. 1. circa principium. Item remoto posteriori non remouetur prius, sed matrimonium pertinet ad officium naturæ, fides autem ad statum gratiæ, ergo exclusiua fide potest esse matrimonium, sicut status naturæ potest manere amota gratia.

8 Quantum ad secundum dicendum est quod disparitas cultus inter fidelem & infidelem impedit matrimonium contrahendum, & dirimit contractum ex se quidem dispositiuè, sed ex statuto ecclesiæ cōpletiuè. Quod disparitas impedit matrimonium ex se dispositiuè inter fidelem & infidelem patet ex duobus secundū quod est duplex finis matrimonii. scilicet bonum prolis & conueniens cōmunicatio operum pertinētium ad conuictū. Ex quibus arguitur sic: illud quod disconuenit vtrique fini matrimonii debet impedire matrimonium, sed disparitas cultus est huiusmodi, est enim talis disparitas contra bonum prolis quod est eius educatio quæ impeditur per disparitatem cultus dum quilibet partem nititur educare prolem ad ritum suum, & est etiam cōtra bonum conuictus, quia fidelem impedit periculum subuersionis ex conuictu cum coniuge infideli, cum maximus affectus sit coniugium, & perit iudicium cum res transit in affectum, & ideo disparitas cultus ratio nabiliter habet impedire matrimonium. Huic autem cōgruitati superueniens statutum ecclesiæ facit personas tales illegitimas ad contrahendum. Circa tamen hanc materiam aliud fuit ante legem Moysi, aliud sub lege, aliud tempore euangelii: quia ante legem poterat fidelis cōtrahere cum infideli, cum nulla esset circa hoc prohibitio, & sic contraxit Moyses cum Madianitæ Exod. 1. & Ioseph cum Aegyptiaca. Tempore verò legis fuit eis prohibitum contrahere specialiter cum Chananeis propter eorum obstinationem & peruersitatem, nisi relicto ritu suo conuerterentur ad fidem, sicut cōtraxit Naafon cum Raab de qua genuit Boos, ut dicitur Mat. 1. cum aliis verò licebat maxime quando non timebatur de subuersione fidelium.

Tempore verò euangelii, nō licet infidelis contrahere cum aliqua infideli, ut habetur 18. q. 1. ca. omnes ex his itaque, circa finem. & cap. caue Christiane.

9 AD primum argu. dicendum, quod infidelitas non impedit matrimonium quatenus est peccatum, quia sic in ter duos infideles nō esset matrimonium, sed propter dissimilitudinem cultus & subuersionem fidelis, & impedimentum debite educationis prolis.

10 Ad secundū dicendum quod inter infideles disparitas cultus potest impedire matrimonium si apud eos sit ius positiuū hoc prohibens, sicut inter fideles, aliàs possent contrahere matrimonium in dispari cultu: cum non sit eis prohibitum iure naturali, nec aliquo iure scripto, diuino vel humano, nec statutum ecclesiæ ligat eos: quia ecclesia non iudicat de his quæ foris sunt, ut dicitur 1. Cor. 5. & idem esset de fidelibus quod possent contrahere cū infidelibus, nisi obuiaret statutum iuris & dictū Apostoli. Nam hæretici infideles sunt quo ad actum fidei, licet communicent cum fidelibus in sacramento fidei (scilicet in baptismo) & tamen matrimonium cōtractum inter fidelem & hæreticam tenet, non autem cum alia infideli propter communicantiam sacramenti quæ est hic & non ibi: quanuis illud capitulum caue, æqualiter prohibeat fideles matrimonia contrahere cum hæreticis, sicut cum cæteris infidelibus. Similiter enim prohibetur contrahendum, sed non finititer irritatur contractum propter causam iam dictam.

11 Ad tertium patet iam responso ex dictis.

QVÆSTIO SECVNDA.

Vtrum coniunx conuersus ad fidem possit dimittere infidelem nolentem cohabitare cum eo sine contumelia creatoris, & absq; eo quod pertrahat ipsum ad errorem.

Secundū queritur, vtrum coniunx conuersus ad fidem possit dimittere infidelem nolentem cohabitare cum eo sine contumelia creatoris & absq; eo quod pertrahat ipsum ad errorem. Et arguitur quod non: quia si aliquis seruus contrahat cum aliqua ancilla scienter, si ipse postmodum efficiatur liber vxore remanente in seruitute non potest propter hoc eam dimittere, ergo similiter quando vir infidelis scienter contrahit cum infideli, si ipse conuertatur ad fidem altera remanente in infidelitate nō potest propter hoc (vt videtur) eam dimittere.

2 Item maius est vinculum viri ad vxorem quam serui ad dominum, sed seruus conuersus ad fidem non absoluitur à vinculo seruitutis quo tenetur domino infideli, vt patet per Apostolum ad Tim. 6. ergo similiter vir conuersus ad fidem non absoluitur à debito quo tenetur vxori in cohabitando, & cæteris.

3 Item pater tenetur procurare salutem prolis quantum potest, sed si discederet ab vxore infideli, filii communiter remanerent apud matrem infidelem, quia partus sequitur ventrem, & sic essent in periculo salutis, ergo non licet viro infideli vxorem infidelem dimittere.

4 IN contrarium arguitur, quod non solum liceat infideli vxori infidelem dimittere, imò quod etiā teneatur: primo per id quod dicitur 18. quæstione. 1. cap. Iudæi non potest infidelis in eius coniunctione permanere quæ iam in Christianam translata est fidem.

5 Et arguitur sic per rationem: quia ubi imminet idem periculum adhiberi debet idem remediū, sed propter periculum subuersionis fidelis, & propter impedimentū educationis prolis prohibetur infideli contrahere, vt dictum fuit prius. q. sup. Cum ergo idē periculum si sit de nouo conuersus ad fidem maneret cum infideli, & quo ad aliquid maius, quia neophyti facilius peruertuntur quam illi qui iam sunt in fide firmati, videtur quod conuersus ad fidem non possit licite remanere cum coniuge infideli.

6 Item potest contingere quod conuersus ad fidem prius habeat plures vxores secundum ritum suum, vel quæ illa quam habebat erat ei cōiuncta in gradu secundo vel tertio ab ecclesia prohibito, vel quod acceperat eam aliqua alia repudiata. Si ergo post conuersionem liceret ei manere cū vxore infideli, sequeretur quod posset simul habere plures vel aliquam in gradu prohibito sibi cōiunctam, vel illam quæ accepit post repudiationē alterius, sed hæc omnia horret lex Christiana & ecclesia, quare &c.

7 RESPONSI O. Videnda sunt tria. Primum est an licitum sit conuerso ad fidem dimittere infidelem. Secundum est an dimittens possit cum alia contrahere. Tertium est an infidelis dimittens fidelem possit simpliciter contrahere.

8 Quantum ad primum tenetur communiter, quod conuersus ad fidem potest si vult infidelē dimittere vel retinere. Cuius ratio assignatur triplex. Prima est: quia in hoc casu pari passu currit infidelitas & adulterium, quia infidelitas est quoddam adulterium spirituale, sed propter adulterium potest vir dimittere vxorem si vult, vel manere cum ea sub spe correctionis, ergo similiter vir conuersus ad fidem potest si vult dimittere vxorē infidelem, vel potest eam secum retinere sub spe conuersionis, sed istud non videtur valere, quia adulter non potest adulteram dimittere etiam postquam adultera de adulterio egerit penitentiam. Si ergo sit idem iudicium de adulterio & infidelitate, fidelis non poterit dimittere infidelem cum qua in infidelitate contraxit, & ad tēpus permansit, dato quod ipse sit conuersus ad fidem, nisi dicatur quod adulter correctus potest dimittere adulteram nolentem corrigi.

Si enim hoc est verum, ratio præcedens valet. Alia ratio assignatur (hæc scilicet) ille qui moritur non tenetur ad illa ad quæ in priori vita tenebatur, sed infidelis quando ad baptismum accedit, & regeneratur in Christo moritur priori vitæ: cum generatio vnius sit corruptio alterius, ergo non tenetur vxori ad ea ad quæ tenebatur secundum priorem vitam, sicut ad cohabitationem, & redditionem debiti. Et confirmatur, quia sicut ingrediens religionem moritur spiritualiter mundo, sic ille qui baptizatur moritur priori vitæ: non solum spiritualiter, sed etiam corporaliter aliquo modo: conspeltur enim Christo per baptismum in mortem, ut dicitur Rom. 6. ergo sicut per ingressum

gressum religionis liberatur quis ab obligatione vxoris qua ei tenebatur per matrimonium initiatum, ita per baptismum liberatur quis ab obligatione qua tenebatur vxori per matrimonium etiam consummatum, & sic conuersus ad fidem & baptizatus non tenetur vxori quo ad thorum vel cohabitationem.

9 Sed nec istud videtur valere, quia per baptismum non morimur morte naturali, nec morte ciuili, sed morimur culpæ solum, ergo per baptismum non liberamur, nisi à culpa & pœna cuius debitores sumus ratione culpæ: sed coniugium inter aliquos in infidelitate contractum, & obligatio quæ oritur ex coniugio non est peccatum, nec pœna debita peccato, ergo à neutro istorum liberatur quis per baptismum. In baptismo enim crimina soluuntur & non coniugia secundum Augu. Quod autem additur de ingressu religionis & baptismo non est simile: quia per ingressum religionis moritur quis ciuilitate mundo, propter quod soluitur matrimonium contractum per solum consensum, & non consummatum, in tantum quod remanens in seculo statim potest contrahere cum altero, & existens in religione si dispensaretur cum eo in casu quo dispensari potest in voto solenni, vt dictum fuit supra, posset contrahere cum alia, sed per baptismum nullus moritur, neque morte naturali, neque morte ciuili, & ideo non liberatur ab obligatione matrimonii, neq; initiati, neq; carnaliter consummati, alioquin posset statim cum alia contrahere, quod non est verum.

10 Ideo potest tertia ratio assignari, quæ videtur conuenientior, scilicet quod infidelis conuersus ad fidem potest commanere cum infideli, & expediri si speret de eius conuersione (vt dicit Apost. 1. Corin. 7. quod sanctificatur vir infidelis per mulierem fidelem, & mulier infidelis per virum fidelem) Si autem non speret de eius correctione, sed potius appareat obstinatio in coniuge blasphemando Christum, & fidem, pertrahendo alterum ad infidelitatem, tunc potest & debet eam dimittere: sic enim locum habet id quod est prius dictum, quod sicut ille qui religionem ingreditur non tenetur ad obligationem prius factam si religioni repugnet, sic ille qui per baptismum religionem Christianam ingreditur non tenetur obligationibus in infidelitate contractis, si repugnet Christianæ religioni. Et ideo si vxor non vult cohabitare cum viro sine contumelia creatoris, vel nititur alium pertrahere ad infidelitatem vel ad alias illicitas corruptelas, debet dimitti. Et hæc rationem assignat beatus Aug. lib. de fide & operibus, & habetur. 28. q. 1. cap. vxoris legitimam. & ca. Iudei. in fine, vbi dicitur sic: Hoc ideo statutum est (scilicet quod fidelis dimittat infidelem) ne dum fidelis salutem querit infidelis, ipse potius cum ea infidelitatis perditionem inueniat.

11 Vnde circa hoc varia inuenitur consuetudo fuisse ecclesiæ: in principio enim multi conuertebantur & de facili tam Gentiles quam Iudei, & ideo tunc habuit locum consilium Apostoli, vt fidelis maneret cum infideli propter spem facilis conuersionis, in processu vero Iudei obdurati sunt, Gentiles vero facilius conuertebantur vsq; ad tempora Constantini & ideo tunc etiam consilium fuit manere cum infideli, non cum Iudeo, sed Gentili: nunc vero vterq; obstinati sunt, & ideo non est bonum commanere cum aliquo eorum, sed statim debent separari, si infidelis ammonitus noluerit conuerti, sicut dicit capitulum præallegatum, Iudei, & capitulum, sæpe malorum consortia, & quam plura alia, & sic patet primum.

12 Quantum ad secundum sciendum quod fidelis aut dimittit infidelem volentem ei cohabitare sine contumelia saluatoris, & absq; eo quod pertrahat ipsum ad aliud quod peccatum, & tunc fidelis cum altera non potest contrahere: si autem infidelis non velit cohabitare, sed discendat odio fidei, vel si cohabitatur, prorumpit in verba contumelia saluatoris, vel si nititur alterum pertrahere ad infidelitatem, tunc eo dimisso fidelis potest contrahere cum altero, si tamen antequam contraxerit infidelis conuertatur, tenebitur fidelis eum recipere, extra de diuortii. c. 4. quomodo autem hæc duo stent simul, non est omnino clarum, quia si per contumeliam saluatoris soluitur matrimonium ipso iure, sicut dicit illud capitulum. 28. q. 2. si infidelis. vbi dicitur, quod contumelia creatoris soluit ius ma-

trimonii, tunc fidelis non tenetur recipere infidelem etiam si conuertetur, quia matrimonium quod semel solutum est non reintegratur nisi per liberum & nouum consensum: si vero præcedat, matrimonium non soluitur ipso iure per contumeliam creatoris: non videtur ergo quod infidelis possit cum alia contrahere, quia primum matrimonium quandiu durat impedit aliud contrahendum, & dirimit contractum.

13 Ideo dicunt quidam quod ex quo infidelis non vult habitare cum fidele sine contumelia creatoris, statim solutum est matrimonium. Quod autem tenetur recipere vxorem si conuertatur antequam contrahat: dicunt quod hoc non est propter vinculum matrimonii, quod iam est solutum, sed solum propter fauorem fidei.

14 Alii dicunt quod non est solutum vinculum matrimonii, sed tunc est solutum quando cum alia contrahit: & cum dicunt iura quod contumelia creatoris soluit matrimonium ius, exponunt ius, non vinculum matrimonii, sed seruitutem cohabitationis, & red ditionis debiti.

15 Quantum ad tertium verum infidelis recedens à fide potest contrahere postquam fidelis cum alia contraxit. Dicendum quod sic, si conuertatur cum solutum sit matrimonium hinc inde, non enim potest claudicare. Si autem non conuertatur dicunt quod in pœnam suæ obitinationis interdictum est, vt non possit cum alio contrahere primo viuentis. Sed hoc est fatis mirum quod ecclesia tradat infidelibus leges contrahendi matrimonia.

16 Ad primum arg. dicendum quod conuersus ad fidem non debet dimittere infidelem absolute propter infidelitatem quam nouit, & in qua existens contraxit, sed propter blasphemiam creatoris, vel propter periculam suæ subuersionis quando videt infidelem obitinationem vel nitentem eum pertrahere ad infidelitatem.

17 Ad secundum dicendum quod non est tantus amor serui ad dominum quantum est coniugum ad inuicem, & ideo non est tantum periculum subuersionis fidei in seruo per dominum infidelem, sicut in viro per vxorem & conuerso: & iterum vnus coniugum non obligatur alteri quasi possessio eius sicut seruus domino, sed per modum cuiusdam societatis quæ non est congruè fidelis cum infideli, vt patet. 1. Cor. 5. & ideo non est simile de coniuge & seruo. Puto etiam quod si dominus infidelis neceret seruum fidelem pertrahere ad infidelitatem minus vel tormentis, quod licitè esset seruo discedere à domino, & in hoc casu dominus meritò perderet id quod iure haberet in seruo agendo contra Christum dominum omnium.

18 Ad tertium dicendum quod proles, aut peruenit ad perfectam ætatem & tunc potest liberè sequi quemcunq; parentum voluerit, vel est constituta in minori ætate, & tunc in fauorem fidei debet dari parenti fidei: vt habetur. 28. q. 1. ca. Iudei.

19 Ad rationes alterius partis potest simpliciter responderi: prima enim probat quod propter periculum subuersionis, fidelis potest & debet discedere ab infideli, quod concessum est, & sic loquitur ibi Canon allegatus.

20 Ad secundum dicendum quod si ille qui conuertitur habeat plures vxores, licitum est ei tantum cum prima illarum remanere, quia illa vel fuit sola vera vxor vel fuit principalior: si autem fuit ei coniuncta in gradu ab ecclesia prohibito siue vterque conuertatur, siue alter, non propter hoc sunt separandi, quia infideles non sunt ad tria hæc statuta ecclesiæ, extra de consanguini. & aff. de infidelibus. Sed si fuisset coniuncta in gradu à lege diuina vel naturali prohibito, quia hæc omnes adstringit, tunc omnino essent separandi. Si autem contraxerit cum aliqua post repudium (cum repudium sit reprobatum à domino Mat. 19.) nullo modo potest cum illa manere extra de diuortii. gaudemus. habetur de his tribus casibus prædictis, &c.

Sententia huius distinctionis. XL.

in generali & speciali.

Nunc superest. Determinato in præcedentibus de impedimento cognationis. Et primo determinat de cognatione carnali. Secundo de affinitate ipsam consequente. Tertio de cognatione spirituali. Secunda ibi. Nunc de affinitate dist. 41. Tertia dist. 42. iam de spirituali. Prima est principalis lectionis, & habet duas partes. Primo propono